

Komédia

118.

Terike: Klára

MÉSZÁROS GIZA

Papp Rezső felv.

**Színházi zenei és művészeti
hetilap ~ Szerkeszti
Kardos István.**

Ára 3 korona.

HEGYI ANNA
a Király Színház tagja

Papp Rezső felv.

Komédia

**Színházi zenei „művészeli
hetilap ~ Szerkeszti:
Kardos István.**

„Nem érdekel a magyar szinpad...“

Egy magyar író kálváriája

A magyar író Lenkei Henrik.
„Lenkei Henrik író, budapesti reál-iskolai tanár, szül. Pécsen 1863. Művei: költemények, Kain halála (drámai költemény), Májusi fagy, vigjáték, Leáldozás, akadémiai pályadíjat nyert dráma.“ Ennyit mond róla Franklin kézi lexikonja.

A mi értesüléseink alaposabbak. Azt is tudjuk róla, hogy a Teleki-díjat kétszer megpályázta és kétszer nyerte el és ennek ellenére sem tud darabja színre kerülni...

Lenkei Henrik, a kiváló magyar tudós nem akar mellőztetéséről beszélni, míg végre mégis elmondja a hosszú idők tapasztalataiból leszűrt tanulságot:

— Egyéni szempontból — mondja — nem érdekel már a magyar szinpad! Nem vagyok elkeseredve, nem haragszom senkire, de nem akarok semmiről sem

tudni, nem érdekel, amit ma Pesten színház és irodalom cégére alatt csinálnak... Neoklasszicista vagyok, „modern“ frivolságokat nem tudok s nem akarok írni, komoly darabok számára pedig nincs szinpadunk.

Kissé szokatlanul hangzott ez a kijelentés, de Lenkei rövidesen meggyőződött az igazáról.

Közvetlenül Tóth igazgató bukása után beküldte a Nemzeti Színházhoz „Esti csillag“ című Ovidius-szal foglalkozó egyfelvonásos dramolettjét, mely annakidején a „Hét“ hasábjain jelent meg. Pár hónap múlva a direktió visszaküldte a darabot azzal az indokolással, hogy „bár szerző közismert kvalitásai megvannak benne, elő nem adható.“

Az 1918-ban Teleki-díjat nyert „Kató bosszúja“ háromfelvoná-

gével éppen nem bizonyította be, hogy csalhatatlan és elfogulatlan, vagy hogy hirdetett felelősségét tragikusan fogja fel. Így az ön utolsó levelét csak olybá vehetem, hogy véleményéért nem merhelyt állni s egyszerűenkibujik erkölcsi pozíciójából folyó kötelezettsége alól. Kénytelenleszek tehát igazamat más módon keresni."

A tényekhez kevés hozzáfűzni valónk van. Olyan emberrel szemben, aki igazán nem „akárki,” akinek munkáit komoly tudósok elismerték, kötelessége lett volna az igazgatóságnak, legalább megindokolni a háromszori visszautasítást.

Megkérdeztük még az író, mit

értett az alatt, hogy „igazát más módon fogja keresni”. Ezt felelte:

„Nem coriolani gesztussal, de a magam munkája iránt érzett apai kötelességgel azon voltam, hogy ezt a három művet elfogulatlan, klikkmentes külföldi fórum elé vigyem. Megtörtént. A sikerre alapos kilátásom van, mert egy jeles német költő és dramaturg örömmel vállalkozott lefordításukra s egyik legelőkelőbb német színház máris nagyon érdeklődik irántuk. Ezek után ne csodálja, hogy a Nemzeti Színházra, mint az egyetlen színházra, mely darabjaim előadására hivatott lett volna, többé nem gondolok. Ha van munkáimban érték, meggyőződése, hogy azt semmiféle szűklátóság és rosszindulat el nem temetheti.

*

Ismét egy magyar, akit a mi viszonyaink szellemi kivándorlásra kényszerítenek.

Buttykay operettje külföldre kerül

Kosáry Emmy távozásával aktuálissá lett Buttykay Ákos „Ezüst sirály” című operettjének sorsa is, amelyet a Király Színház fogadott el hónapokkal ezelőtt és amelynek főszerepét a szerző Kosárynak írta. Buttykay az „Ezüst sirály”-ról a következőket mondta a Komédia munkatársának:

— Az operettetmet már régen a Király Színháznak adtam oda. Ugy tervezték, hogy a Farsang tündére után színre kerül, feleségemmel a főszerepben. Most, hogy a feleségem elkerült a Király Színházból, természetesen én is visszakérem a darabomat és külföldre viszem, ahol a fele-

ségem játssza majd főszerepét.

Az „Ezüst sirály” szövegét Földes Imre, verseit pedig Gábor Andor írta, jelenleg Senbach fordítja és amint lehetséges, színrekerül Wienben.

Természetesen várnom kell az előadással még egy jó ideig, mert előbb a korábban benyújtott és elfogadott daraboknak kell színrekerülniök.

Kritika. — Mondja, báró ur, hogy tetszett a *naivánk* mai játéka?

— Egészen kedves volt. Olyan temperamentummal játszott, mint már évtizedek óta nem.

Egy színlapról. „Az első és második felvonás között két esztendő telik el. Büffé és cukrászda az első emeleten”.

Fedák a rendőrségen

Hivatalos eljárással rehabilitálták. — Fleckenstein főfelügyelő nyilatkozata

(Saját tudósítónktól.) Fedák Sárít, aki a kommunizmus elől kénytelen volt annakidején utlevél nélkül, egy szál ruhában, podgyász nélkül a határon átszökni, több oldalról rosszindulatul megvádolták, hogy bolsevik volt. A proletárok diktatúrájának bukása után Fedák a súlyos

vádaskodásoktól testileg-lelkileg megviselten hazajött, hogy itt tisztázza magát az alaptalan vádak ellen, holott módjában lett volna a külföldi fejedelmi honoráriumokért elszereződni.

Fedák első útja Budapesten miniszterelnökségre vezetett, ahol

Fedákot
kijelentették
hősi halálra
juttatni

Fedákot kihallgatják

Friedrich István azzal a kijelentéssel nyugtatta meg a koholt vádakkal illetett Fedákot, hogy „hogyan lenne maga kommunista, mikor maga olyan természetes, mint a magyar föld”.

Fedák a miniszterelnök megnyugtató kijelentésével nem elégedett meg, hanem az államrendőrséghez beadványt intézett, amelyben a személyével kapcsolatban terjesztett alaptalan vádak megvizsgálását kéri.

A rendőrségen Fedák Sári ügyét Fleckenstein Alfonz detektív-főfelügyelőre osztották ki. A főkapitányság épületének első emeletén, a 66-os számú szobában folyt le az érdekes eljárás Fedák ügyében. Fleckenstein főfelügyelő, aki a detektívtesztet politikai osztályának ismert nevű vezető tagja, többiben beidézte Zsazsát és sok tanut is hallgatott ki e sokat hánytorgatott ügyben. A tanukihallgatások megejtése után, amelyek mindegyike külön-külön is egy-egy igazoló vallomása Fedák kétségbevonhatatlan hazafiasságának, a rendőrség tisztázta Fedákot az ellene emelt alaptalan rosszhiszemű vádakkal szemben.

Fleckenstein Alfonz detektív-főfelügyelő, aki a Fedák elleni eljárást vezette, munkatársunknak a következőket mondta a már bevégzett ügyről:

— Fedák önmaga kérte a vizsgálat lefolytatását saját személye ellen.

Az ügyet úgy kezeltük, mint akármilyen más feljelentést és ugyanugy is jártunk el benne. A vizsgálat eredményeképpen Fedák véglegesen

Fleckenstein Alfonz detektív-főfelügyelő

tisztázhatta magát az ellene terjesztett vádak alól. Az eljárás folyamán beigazolódott, hogy Fedák Sári egyáltalában nem volt kommunista, hanem teljesen hazafiásan viselkedett, sőt ellenforradalmár volt. A fővád, amellyel illették, az volt, hogy a toborzó ünnepélyen fellépett sok fővárosi művésszel együtt és bolsevik propagandát fejteit ki. E váddal szemben a valóság az, hogy Fedák kétszeri lemondás után csak akkor fogadta el kényszerülten a szigorú felhívást, amikor Szamuely dühösen azt telefonálta neki, hogy ellenszegülés esetében azonnal letartóztatja. Igen sok tanut hallgattam ki az ügyben. Molnár Ferenc, Beöthy László, Mester Sándor, Ince Sán-

dor, Lakatos László és Feld Mátyás szerepeltek a tanuk között. Feld Mátyás vallomása igen érdekes tényeket adott a vizsgálatnak. Fedák Sári, aki megtudta itt Pesten, hogy Feld Bécsbe indul, felkérte őt, hogy szerezzen neki Bécsben szerződést és várja őt be az osztrák fővárosban, mert nem bír tovább szenvedni a vörös terror alatt.

Fedák elleni eljárás már befejeződött s az akták már el is kerültek Kiss Árpád rendőrfőtiszthez, aki ilyen

értelemben a végleges határozatot meghozza. Az iratok azután a miniszterelnökségre kerülnek.

A Fleckenstein-csoportban dolgozó egyik detektív, akit Hofbauernek hívnak s szintén részt vett az eljárás lefolytatásában, azt mondotta munkatársunknak: „Világos, hogy Fedák nem volt kommunista, mert Zsazsa először magyar lány, másodszor magyar lány, harmadszor is magyar lány és csak azután művésznő és azután semmi más”.

Szemere Gyula, az Apolló kiváló rendezője

Olaszok a Feld-színházban

Az agilis Feld Mátyás színházának fellendítése érdekében, most Bécsben tartózkodott, ahonnan egy olasz társulatot hoz a magyar fővárosba. Az olaszok drámai társulata tizenkettedike körül érkezik meg s néhány napi próba és pihenés után megkezdik előadásait a Budapesti Színházban. A társulat tíz egymásután következő estén a világ-irodalom legkiválóbb drámai alkotásait adja elő olaszul,

Feld Mátyás érdeme, hogy a háború után ő tette meg az első lépéseket a hatalmas kulturájú volt ellenségeink egyikének kibékítésére.

Egyes könyveket, valamint egész könyvtárakat legmagasabb áron vásárol

ELEK IMRE könyvesboltja
BUDAPEST, V., VÁCZI-KÖRUT 42. SZ.

HOGY LETTEM SZINÉSZNŐ?

Írta: LÓTH ILA

Kedves Szerkesztő ur !

Hét éves koromban vittek először színházba. Azután már csak színésznő akartam lenni.

Kis barátnőimmal mindig kiszöktünk a kertbe, egy részét kineveztük színháznak és én voltam a primadonna és rendező egy személyben. Legjobban szerettem táncolni. Kitaláltam figurákat és megtanítottam barátnőimet.

Egyszer javában ugráltunk (mi azt hittük táncolunk) és észrevettük, hogy néznek minket, de hiába tapsoltak, dicsérték, nem birtak többé rávenni, hogy előttük táncoljak. Nagyon szégyeltem magam.

Megnyílt a Simplon mozi Budán. Istenkém, hogy szerettem volna elmenni, de anyám még akkor nem engedett. Később mégis csak elvittek. Asta Nielsen volt akkoriiban a legkedveltebb filmstar. Én a kis buti gyerekeszemmel megmertem kritizálni őt és azt hittem, hogy éppen úgy, vagy még jobban el tudnám játszani az ő szerepeit.

Színésznő akartam lenni !

Anyámnak egy barátnője adta azt a tanácsot, ha igazán jó színésznőt akar a leányából, először taníttasson táncolni.

Ezért a tanácsért ma is hálás vagyok, mert azt tartom, hogy nem lehet valaki tökéletes színésznő, ha egyúttal nem elsőrangú táncosnő is. Az operánál Brada és Guerra mesterektől vettem különórákat ballet- és klasszikus táncokból.

Mikor már mindenki az Operánál, mint leendő primaballerinát emlegetett, jött a csunya háboru és vele a változás. Más mester jött, aki engem a balletkarba beosztott, de mivel én a táncművészetet csak mint lépésőt akartam használni a színpadhoz és már úgy éreztem, eleget tudok, beiratkoztam Rózsahegyi iskolájába. Hangsúlyozom, nem a mozi iskolába, a színpadra készültem.

Egy váratlan fordulat — a Lili megszemélyesítőjét keresték filmre. A jó Rózsahegyi mester sok növendéke közül engem választott.

Mikor a Star-gyár dramaturgja Pakots József feljött az iskolába megnézni a jövődöbéli Lilit, láttam az arcán a csalódást, mikor bemutatott a Mester. „A kisasszony? — Gondolod, hogy ő meg tudja csinálni? Kérdezte kételkedve.

Láttam, hogy semmit sem néz ki igénytelenségemből. „De kérlek — szölt a mester — hallgasd meg, ő a legügyesebb növendékem.“

Milyen boldog voltam akkor.

Ugy látszik, megérdemeltem a Mester bizalmát, mert miután előadtam pár apróságot, Pakots is elismerte, hogy tudok valamit és így eljátszhattam Lilit.

A bemutatón, amikor először láttam magam a filmen, jöttem rá, milyen rettenetesen hiu voltam addig. Egy csunya, sovány kis leányt láttam egész furcsa mozdulatokkal.

Jé, hát én vagyok és nem tudtam megérteni, hogyan tetszhettem a közönségnek. A bemutató után rögtön le-szerződttetett a filmgyár.

És úgy megszerettem a filmet, hogy csak nagyon ritkán, ha valamelyik színházban nekem való szerepet látok, gondolkodok arra, milyen jó lenne színpadon is játszani.

Üdvözli

LÓTH I L A.

Kiséret egy csokorhoz

*Ha majd a felvonásnak vége lesz
s lehuU a függöny s tapsorkán fogad;
s te kiviritva hűs mosolyodat
újra kiállsz s ezer szem célbavesz —*

*majd megjelenik egy szerény csokor,
melyet közönnnyel adnak néked át.
(Beléfűzetek néhány rezedát,
melynek illatja álmokba sodor...)*

*Ó vedd e csokrot, én küldtem neked!
Nyugodtan a sarokba lökheted —
hisz én küldtem csak, én aki imád...*

*S ha összehuUták majd a kordinát,
csak arra gondolj, hogy a gyász nehéz
s a bekötött szem örök éjbe néz...*

Somlyó Zoltán.

Gyöngyössi Erzsébet, Tóth Irma, Komjáthy János, Nyikos
Várszínház — Rang és Mód

Papp Rezső felv.

A Várszínházban

A Rang és Mód Budán

Budán, a miniszterelnökség oldalán van egy kedves kis színház, a Várszínház. Tegnap elmentünk, hogy megnézzük, mit is csinálnak mostanában Budán, ebben a sovány színházi évadban.

Őszintén bevalljuk, eddig nagyon kevészer voltunk a Várszínházban. Tudja Isten, a pesti ember nehezen szánja rá magát, hogy Budára menjen, még hozzá fel a várba, színházba. Komjáthy János neve ellenben érdekelt bennünket. Ismerjük Komjáthy ambiciózus, nemes törekvéseit még a Nyári Szinkorból.

Igen nivós előadások és nagy sikerek fűződnek nevéhez.

A társulat fiatal, tehetséges színésznőkből és színészekből áll, akik tudnak művészi produkciót nyújtani.

Szigligeti József neves színműve, a „Rang és Mód” került ujabban színre. A darabnak emlékezetes Nemzeti Színházi sikere után itt láttunk először igen nivós és pompásan gördülő előadást.

Mihályffy Béla, fiatal színész. Meleg tónusu hangja kellemesen hat. Mozdulatai elegánsak. F. Almási Lola átérzi, amit játszik. Szépen be-

Trághy József, Almássy Lola
Várszínház: Rang és mód Papp R. felv.

szelő színésznők egyike. Tóth Irmáról a legdicserőbb hangon irhatunk. Irma szerepét játszotta, kiaknázva a

szerep minden szépségét. A társulat női starja kétségtelen Regős Mária. Ez a Rita Sachettora emlékeztető művésznő a legjavát nyújtja a művészetnek. Nagystilű művésznő, akinek pályája rendkívüli sikerek jegyében zajlik le. Gyöngyössy Erzs és Rády Elli is nagyon jók voltak.

„Az erdő szépe” című színmű főszerepében feltűnt Abonyi Ti-vadar.

A társulatnak lelke és mozgatója természetesen Komjáthy, aki tetőtől talpig művész. Minden szava mélyen átgondolt, minden szerepében a művészi zsenialitás jelentkezik. Komjáthy különben a főrendező és ezen a téren is kiválót produkált.

A kis Várszínház kitűnő művészgárdájának esténként nagyon sokat tapsol a közönség és lelkesen szólítja lámpák elé a színház művészeit, akik tehetségük legjavát nyújtják.

R. I.

Zsibongnak a műkedvelők

I.

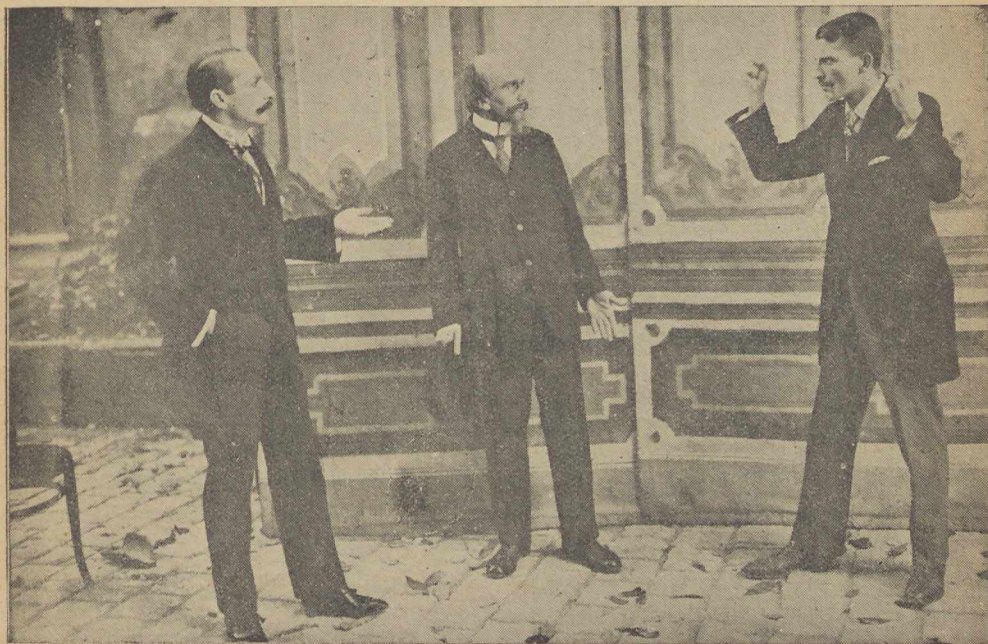
A sütőiparosok kabaréja

A Dohány-utcában a sütőiparosok szakosztályának elsőemeleti helyiségében volt érdekes kabaré - délután, táncmulatsággal egybekötve.

Az érdeemes sütőmesterek, legények és inasok ez alkalommal nem a sütés izletes produktumaival gyönyörködtették közönségüket, akik szintén járatosak művészetükben, mesterségüknél fogva, hanem különböző ka-

barészámokat sütöttek ki, amivel szórakozni és mulattatni szándékoztak önmagukat és szaktársaikat. Amikor beléptünk a homályos helyiségbe, amelynek redőnyei le voltak eresztve oldalt, a színpadon a jobb ajtón papirosdarab mozgott előre, amelyet egy nullás, valószínűleg grizes lisztel fehérre puderezott izmos női kar követett, majd a tisztos lisztes hölgy egészen is látható lett. Vele egyidejűleg a bal ajtón fiatalember lép elő délcegen, aztán énekelni kezdenek, a fiu sokkal hamisabban, mint a nő, hogy jobb láb, bal láb, benne van, mester, majd táncolni kezdenek szomoruan.

Mihályffy, Tarján, Radóc
Várszínház — Rang és mód

Papp Rezső felv.

A konferanszié a szám után a függöny nyílásán kidugja hosszú hajával szegletes fejét és bejelenti bizalmasan a tisztelt hölgyeknek és uraknak, hogy műsoruk következő száma Nagy Mihály. „Az persze én vagyok” — toldja meg mondókáját önérzetelesen a legényke, mellére bökve mutatoujját és büszkén a függöny elé lép. Ekkor egy vékony hang — valaki kisütötte, Nagy Mihály péklegény inasa a tulajdonosa — elkiáltotta buzgón és hangosan: „halljuk a szolnokot!” A „szolnok” rekedt éneke után a hálás péklegény-társak zajosan összecsapják nagy tenyerüket, amelyek, mint a hosszurúdu péklapátok, élesen csattantak.

Móric Lajos pékmester népdalokat énekelt csipőre tett kezekkel. Domborodó hasán vastag óralánc remegett, kezeit később összekulcsolva, a rácsos kapuról énekelt felmelegedve. Forrón megtapsolják, ő

azonban nem jön még egyszer a közönség elé, látszik, amint a szinpadon szerényen önmaga bocsájtja le az engedetlen függönyt.

Egy szőke fiatalember Bözsi ne sirjon paródiát énekel. Akadozva ugyan, de erélyesen felszólította Bözsit, hogy ne sirjon, ne bőgjön neki, hisz láthatja, hogy ő sem bőg s erre sirni kezdett. Aztán egy szemérmetlen dalt követett el, amelynek feltűnő sikere volt a kabaréban. A taps után, amelyet száma után kapott, a függönyt természetesen le akarták eresztetni. Sikerben duskáló szőke fiatalember ellenben hangosan hátra-szólt, hogy hagyják a függönyt fent, amíg őt tapsolják.

A konferanszié újra kidugta fejét a függöny nyílásán és pajtáskodó hangon, gesztikulálva hosszú hajával és lapátkezeivel, ezt mondotta:

— Tekintettel arra, hogy a műkedvelő társaság egyik tagja lemondott

Gyöngyössy Erzs, Tóth Irma

Várszínház: Rang és mód

Papp R. felv.

tiszteletünkre, szerepét H a r i s Győző, az Intim Kabaré tagja veszi át.

Ezután nagyon elkedvetlenedtünk a sütőmesterek szomorúan szegényes előadása miatt s azt gondolva, hogy a tisztelt pékmesterek egyik is meg, amit sütöltek a kabaréjukon, kimentünk az egyik ajtón, amelyre az volt felírva, hogy „Jelentkezés műhely ügyekben”.

II.

Műkedvelők kulisszái mögött

— Valaki adjon ide egy mellényt, az enyém túl nagy — rohant ki sminkelten egy fiatal ember az Andrássy-uti

Államvasuti Irodakezelők disztermének folyosóján, miközben a kis színpadon változó világítások mellett Mancika műkedvelt, aki napközben

nem kedvel^{te} kiszolgálni udvariasan vevőket a Rákóczi-uti bolt pultja mögött, hogy^{is} — jársz-e még Budára alkonyatkor.

— Adja ide a mellényét kölcsönbe — fordul hozzánk a Humor gárda műkedveltje kedvetlenül, sőt haragosan és már veti le a mellényét és rohan tovább ingben, nadrágtartója alatt.

— Nincs bent a sugó, a Lédait teszik oda sugónak, azt az ügyefogyottat, nahát, én mondom, megehetik ezt az előadást — süvit végig hangosan valaki zord jóslatával a kapkodók és sminkelt idegesek közt. A szőke műkedvelő-primadonna erre alsóruhájában kíváncsian előjön a szomszéd szobából, ahol vegyesen öltözködnek, fiuk és leányok.

— Majd én bebujok a Lédai het lyébe — üvölt dühösen, hosszú hajá felborzoltan Maxi, a leghíresebb pesti műkedvelő, de közben egy társa feltartóztatja rohanásában, hogy segítsen neki festeni magát. Maxi ugyanis civilben fodrász és borbély és járatos a színpadi fodrászat titkaiban, akár a borotválásban, vagy hajvágásban félrövidre.

Maxi vezetékneve Gárdos és elmondotta nekünk, hogy saját üzlete van a Dob-utca 12. szám alatt. Maxi alacsony és bandzsa, régi műkedvelő művész frizurája alatt. Eldicsékedett, hogy a Kazinczy-utca és Dob-utca sarkán vett egy fodrászműtermet tizennyolcezer koronáért, amit kettőezer koronáért műélvezetessé fog átalakítani. (Maxival mindig együttjár a mű!) Megjegyezte azonban Maxi, hogy ezt a sok pénzt nem a műkedvelésen kereste. Elpirult és azt mondotta: sőt. Figyelmeztetett végül arra, hogy vásárnap rendez műkedvelést és bizalmasan megsugta, hogy szenzációs lesz, sugó nélkül.

Mivel jelen esetben ő volt a sugó, nem tudjuk, jól értettük-e, hogy nélküle lesz-e szenzációs a kabaré-est.

II. Kálmán Imre

Elvégezte a Zeneakadémiát, ujságíróskodott néhány évig, irt egy zene-kari szvittet és — felcsapott operettistának.

Égészen fiatalon, már a második darabjával „bearrívált” s ma már ott tart, hogy a tengeren túl is csak úgy ismerik a nevét, mint itthon. „Emmerich Kalman” fogalom lett, olyan fogalom, amely pénzt, nagyon sok pénzt jelent . . .

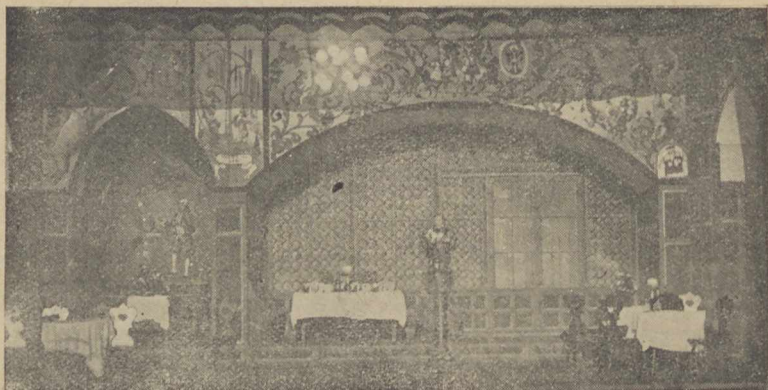
A „Tatárjárásnak”-nak köszönheti további sikereit. Karczag, az ismert bécsi direktor vitte ki német színpadokra. Hamarosan népszerű lett, sőt később még messzebbre jutott: úgy tudom, Lehár munkáin kívül ez az egyetlen magyar operett, melyet franciául is játszottak. Nagyon kedves, behizelgő és mindenekfölött eredeti muzsika. Az ezután következő „Obsitos” néhány gyönyörű magyar nótája és csipkefinom-ságú dala felejthetetlen. Külön fejezetet érdemel a „Cigányprimás”. Zenéje kimondottan értékes, az utolsó évtized egyik legkiválóbb

operett-alkotása. A szeriöz számok dominálása, apparátussal felépített együttesek és hatalmas finálék határozottan a vigopera nivójára emelik. Operaszerű és komoly tehetségre vall a „Kis király” is, csak az összhatását rontja egy kevéssé néhány banalitás — magyarul: zenei közhely. Nagyon tetszett Bécsben a „Gold gab ich für Eisen” — az „Obsitos” átdolgozása Zeppe-lin-nótákkal és más trivialitásokkal teletűzdelve.

Azok, akik Kálmán fejlődését figyelemmel kísérték, egész diszkréten elkezdtek a fejüket csóválni. „Ennyire üzletnek nézi már a muzsikát, új ötletek híján régi dolgait írja át?”

A fejcsóválgatás folytatódott a „Zsuzsikisasszony”-nál. Néhány sikerült zeneképen és szentimentális melódián kívül az egész partitúra csupa „sláger”, ugynevezett „csinált” zene, amely csak azért „készült”, hogy idővel a verkleik állandó műsordarabja legyen. (Ezt a célját aztán el is érte, legkiválóbb a „Hej Zsuzsikám . . .”)

Következő évben „jött és győzött” a „Csárdáskirálynő”; külső

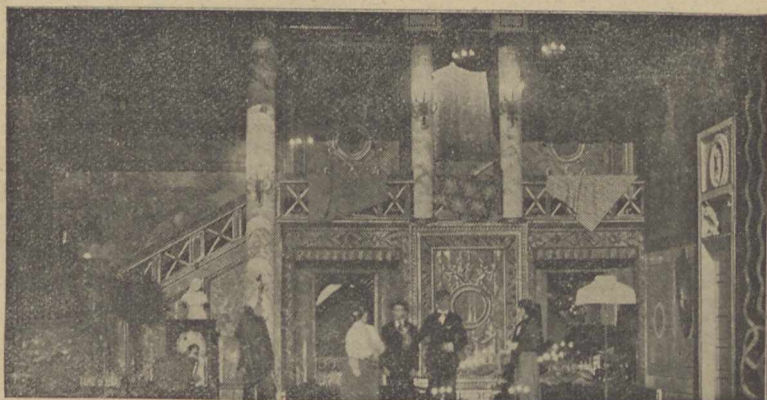
Farsang tündére I. felvonás

Papp Rezső felv.

sikere páratlan volt. Muzsikális szempontból azonban nagyon gyenge, két igazán szép rész van benne csak, a „Ne fuss a nők után” szövegű motívum (quartett az I. felvonásból) és az első finálé egy magyaros témája. Egyébként — a szélrózsa minden irányából összehordott ebben a munkában a szerző melódiákat (csak éppen neki magának jutott nagyon kevés az eszébe) s bravúrosan, mesébeillő rutinnal állított össze belőlük egy operettet.

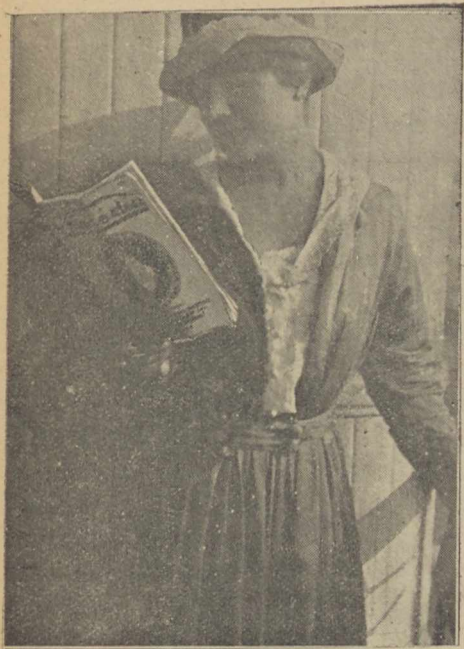
Legújabb műve a „Farsang tündére” tudvalevően a „Zsuzsi kisasszony” átírása. Egyetlen jó tulajdonsága a pompás hangszerelés és hogy csöppet sem erőlteti meg a hallgató füleit: minden száma — még az ujabban hozzákomponáltak is! — régi ismerősünk . . .

Nem keressük az ellaposodás okait, de őszintén örülnénk, ha zseniális hazánkfia rövidesen ismét megtalálná zenei énjét.

Farsang tündére II. felvonás

Papp Rezső felv.

Péchy Erzsike szabadsága

A Lili bárónő nagy sikerei miatt bizony nagyon ritkán van egy kis pihenője Péchy Erzsikének. A multkoriban, amikor estére a Lili bárónő sorozatos előadásait egy opera előadásával megszakították a Városiban, nagyon boldog volt Péchy, hogy pihenhet egy keveset és elhatározta, hogy Leányfalura kirándul Kálmán bácsiékhoz, Rózsahegyi családjához látogatóba. S mert szünnapja volt Péchynek és alkalmja egy keveset pihenni, hát felkelt reggel 7 órakor, hogy a nyolc huszas hajóról el ne késsen.

A Komédia fotóriportere azután egy őrizetlen pillanatban megörökitette Péchy Erzsikét a dunai kiránduláson.

Flers és Caillavet a Vígyszínházban

A francia szellem legszebb diadalát aratja a Vígyszínházban. A francia báj, kedves és finom ingerlő illatát éreztük a nagyszerű előadás alatt. A „Legszebb kaland” fehér darab, vékony pókhálószővésként szövődik belé a francia szellem édes-kés humora, választékos frivolitása. Hangos a nézőtér a kacagástól, a tapstól. Így van ez, amikor a humor olyan művészek szájából hangzik, mint Tanay, Vendrey, Haraszty Hermin. A kitűnő darab mondásainak egyik-másikát érdemes előszedegetni, olyan kedvesek és olyan bájosak ezek.

*

Helént pontosan öt perccel lakodalmá előtt szökteti meg André. Nagy a riadalom, futkos a ház aprajagya a menyasszonyért. Ijedten érdeklődik az öreg, egyébként nyugodt Fouques:

„Csak a menyasszony tűnt el?... Már azt hittem, valaki!”

*

Jeantin, az öreg szolgáló beszélget a jó nagymamával. Jeantin, a babonás öreg és a mélyrelátó örök „bölc” egy személyben. Azt mondja a többi közt:

„Az állomásfőnöknek van a legtöbb gyermeke...”

?

„Hát az természetes, hiszen anyanyiszor költik fel...”

*

Váratlanul betoppan Valentin és leleplezi a szöktetést a nagymamának:

„Hát hogyan is történt?”

Sírva panaszkodik: „Minden a helyén volt, minden, az anyakönyvvézető, a templom, de egyszerre a nászmenet átalakult gyászmenetté”.

André és Valentin riválisok. Csak úgy csattannak az erősebbnél erősebb szavak,

— De hiszen én voltam minden — mondja Valentin.

— Ma ellenben semmi és senki. Semmi közünk magához — válaszol André.

— Pardon! Ebbe a rohamos értékcsökkenésbe nem megyek bele.

*

A családi jelenetek folytatódnak négyszem közt. Valentint, a szegény szerencsétlent, a kertbeszáműzik, de itt is üldözi a balsors. Megcsipi egy darázs.

Hogy történt ez?

Egy rovar nekem esett — volt a válasz.

Róth Ferenc és Székely Fülöp,

két nagytehetségű, fiatal előadóművésznünk kezdi meg a közeljövőben sorozatos hangversenyeit. Róthot a múlt évadban, a Vigadóban rendezett modern szonáta estélyen ismerhette meg a közönség. Azóta külföldi tanulmányuttal gazdagította művészetét. Székely Fülöp virtuóz technikájú pianista és speciális tehetségű zeneszerző egy személyben. Amolyan univerzális művész, mert éppugy bámulatba ejt, ha zongorázik, mint akár komoly stílű, akár könnyebb fajsúlyú kompozícióival. Hangversenyeiken, amelyeket a megszállt területen fognak rendezni, kamara és szóló művek egyaránt szerepelnek.

Komjáthy, Mihályffy

Várszínház: Rang és mód Papp R. felv.

Bűvös vadász az Operaházban

Pilinszky és Vencell

Papp R. felv.

Népromantika, meseromantika, a naiv polgári élet romantikája: amikor a herceg a nép közt jár és úgy oszt igazságot, mulatozásait, örömeik közösek és kezébe vett kalapjával minden egyszerű pór vagy vadász hercege elé járulhatott; a megalkuvást nem ismerő valláserkölcsei etika, mint minden tettek fokmérője, tiszta szerelmek, vidám, nyugodt családi élet az ősök és hagyományok babonás tiszteletével: ez a Bűvös vadász belső hangulata. Népies életkép a harmincéves háború befejezése utáni időből. Jól esett e hangulaton felüldülni s akaratlanul is párhuzamot vonni a naiv idők és a mi raffinált kulturéletünk közt — talán nem az előbbi kárára. A nézőtérén is, ez a hangulat: mintha az egyes felvonások, a lámpák fölgulása mind-megannyi ébredés lenne az egymást kergető, színes álmokképekből. A harmadik felvonás farkasbarlang jelenete pedig ugyancsak „páni rémületbe ejtette” a kevésbé nyulszívűeket is. A weberi klasszikó-romantikus muzsika naiv tisztaságával, kerek melódiáival, tipikus harmóniáival és hangszerelésével segít e hangulat földidézésé-

ben. Az aláfestések persze még ritkább tulajdonságai e zenének, de az arra való komoly, tudatos törekvés Webernél látszik meg először szembeötlően; s hogy a sokszor amúgy is primitív szövegkönyvet a maga módján még néha az unalmasságig toványujtja zenéjével: ennyit a klasszikusoktól átvett stíl számlájára írhatunk, akik tudvalevőleg nem idegenkedtek témáik hosszadalmas, ciklikus formákban való földolgozásától. Mindezt csak azért, mert viszont ennek hatását is észlelhattük a hangulatokon.

Medek Anna és Pilinszky
(Papp Rezső felv.)

Az Opera derekas munkát végzett. Különösen a szcenika-technikai munka volt elsőrangú, amely valóban megelőzi a külföldi hasonló produkciókat. Az Opera nagytudású, szeretetreméltó rendezőjét, dr. Dalnokyt illette ezért elsősorban a közönség elismerése, de méltó elismerés Kémény Jenő szcenikai felügyelőnek és az „ezertagu személyzet gépezetnek” is, akikről általában kevesebbet tudnak a nézőtérén. Az előadás során Medeket kell komoly elismerésben részesíteni: ő ma az Opera legnagyobb tudású, páratlan intelligenciájú énekesnője. Venczell nagy erővel, hatásosan játszotta meg hálás szerepét s Hajdu Ilona a figurációs muzsikát kitűnően megérező stílérzékével adta kedves, naiv szerepét. Toronyit melegen tapsolták jóízű, humoros játékaért és táncáért, Pilinszky ismét lírai szerepében találta meg önmagát. *Baján Ferenc*

Kubinyi Margit és Huszár
Fővárosi Orfeum Papp Rezső felv.

Új műsor az Intimben

Az Intim Kabaré hálás törzsközönsége örömmel átlapította meg a bemutató után, hogy ez az intim-kis színház megtalálta önmagát a nagyszerű fejlődés útján.

Nagyszerű egyfelvonásos tréfák, hatásos drámai játékok, kiváló magánszámok és kitűnő konferanszok szórakoztatják a helyiséget zsufolásig megtöltő közönséget. A műsor fénypontja A tábornok, Villányi Andor kacagató vigjátéka, amelyben a tehetséges Szeless Elza és Mésszáros Alajos brillíroztak. Nagy sikere volt Faragó Jenő és Marthon Géza kis operettjének, A zöld számárnak. A főszereplőket, a sokoldalú Szeless Elzát, Cseh Ivánt, Asztalos Máriát, Ihász Aladárt és Virágh Ferencet nagyon megtapsolták.

Mulatságosak nagyon De Mester és Öpuceráj című tréfák, amelyeknek Mihály István és Szenes Andor a szerzői.

Nagy hatása van a Mister Jim drámai játéknak, amelyet Doktor János fordított idegenből. A hatásos drámában Asztalos Mária, Doktor János és Abonyi Géza nagyszerű összjátékot produkáltak.

Az új magánszámokban az Intim Kabaré első primadonnája Szeless Elza, Bartók Etus, Cseresnyés Erzs, Cseh Iván, Virágh és Áranyiné aratnak nagy sikert. Kovács Andor nagyszerű konferanszai a régi Nagy Endrére emlékeztetnek.

Babkává. Sziklay Józsefnek valami sürgős irnivalója akadt, hamarjában a közeli kávéházba ment be, leült az asztalhoz s az odajövő pincérnek a következőket mondotta:

— Kérem, először hozzon fekete tintát, de ne hadi fekete egyen, hanem babkává ..

Művészek gyermekkorukban

Paulay Bözse és Varsányi Irénke

Paulay Bözse a Veres Pálné-ut-cában jártiskolába. Nagyon rossz kislány volt Bözse, de igen jó tanuló. Magaviselete borzalmas volt, csin-talan és igen élénk volt Bözse az iskolában, ahol orvos-

vosnak készült. Paulay Bözset nagyon szerették a tanítónénik, mert igen okos volt. A tantárgyak közül a világtörténelmet és az irodalmat szerette. Nem szerette a földrajzot, abból mindig ötöst kapott az osztálykönyvben. Bözse aztán beiratkozott a Sziniakadémiára, amit sikeresen végzett el és a kis orvosnak készülő Paulay Bözse leánygimnáziumi növendékből az ország első színházának nagyszerű művésznője lett most.

*

Varsányi Irénke Fehérvárott járt iskolába és furcsán nagyon jó kislány volt. Minden kötelességét pontosan elvégezte, nagyon jó tanuló volt, a tanítónénik nagyon szerették, mert példásan is viselkedett.

Irénke szorgalmasan tanulta minden leckéjét, de kíváltkép énekelni szeretett és kedvenc tantárgya

a magyar nyelv volt és a szavalás-tan. Varsányi Irénke szépen énekelt és az igazgató bácsija azt ajánlotta, hogy legyen énekesnő. Irénke aztán felkerült Pestre, ekkor tizennégyéves volt és le is fényképeztette magát a pesti fotografusnál az elegáns Váci-utcában most talán másodszor, mert gyerekkora nagyon szegényes volt az ilyen örömeiben. Aztán elment egy nap a Sziniakadémiára és azt mondotta virágzó tizenöt évével, hogy színésznő szeretne lenni. A szigorú vizsgálóbizottság azonban azt mondta, hogy várni kell egy kicsit, ilyen fiatalon nem vehetnek fel senkit sem. Egy év múlva mégis színinövendék lett Irénke az Akadémián, amit még sem tanult végig, mert közben a megnyíló Vigszínház tagjai sorába szerződtette.

Dohnányi első hangversenye

Azt hisszük, ha Dohnányi nem is zongorázott, csak kiállt volna a pódiumra, sem történt volna egyéb, mint ami megtörtént. Tapsorkán, virágosó, éljenzés, babérkoszoru. A közönség, a rajongók sokasága már leadta szavazatát mellette. Nem láttuk a nemzeti trikolórral ékített koszoru föliratát, de mondják, hogy ez állt rajta: „Ne menj el.” A nagy mester meghatott hangulatban volt. Szemmelláthatólag a legbelsejébe hatolt a szeretetnek e spontán megnyilatkozása. Ezért ráadással is szolgált, a mit nem igen szoktunk meg tőle. Műsorán Beethoven, Bartók, Brahms és Schumann szerepeltek s minden szám közelebb vitte a nagy pianistát hallgatóihoz.

B. F.

Fővárosi Orfeum

Ferenczy és Mezey Ilonka

Papp Rezső felv.

Jubileum a Madách Színházban

A „Holnap reggel” századik előadása

A Zeneakadémiában letelepedett kis Madách Színház is elérkezett végre sikeres fenállásának első fontos mértőföldkövéhez: a legelső századik előadáshoz. Ünnepi előadásra gyűlt össze a közönség és lelkes tapsvihar köszöntötte az első jubileumi estét. Karinthy Frigyes pompás tragikomédiáját, az immár századik előadást ért Holnap reggelt. Az ünnepi előadásnak külön érdekessége volt Karinthy szatirikus előjátéka, A csodaszárnyak vagy álljatok a fejetek tetejére, amelyet Karinthy erre az alkalomra írt. A tizenötperces kis előjáték színpada igazi kis bábszínház — vagy amint Karinthy jelzi: Hökköm Színház — ábrázol, melyben a „Holnap reggel” főszereplői, Gellért Lajos, Gaál Béla, Z. Körmendy

Sári és Magas Béla ötletes kosztümökben mint bábfigurák lépnek fel. A bábjáték cselekménye, a tragikomédia pompásan sikerült szatírája ugyanezt figurázzák ki kicsinyben, letörpítve, ami a nagy színpadon történik. A kis előjáték — mondta Karinthy mosolyogva — beképzelt drámaírók részére készült és nem egyéb, mint ötletes kikarikirozása saját darabjának.

A lelkesen megtapsolt előjátéknak különben érdekes históriája van. A színház nagy felkészültséggel látotta a jubileum megünneplésére, megbeszélték Karinthyval a darabhoz irandó előjátékot is, láttatlanban kiosztották a szerepeket és Gaál direktor mit sem sejtve, hogy mit hoz a jövő, nyugodtan kiplakatirozta az előjátékot. Csak egy nappal az előadás

előtt, mikor már minden rendben volt — vették észre, hogy az előjátékhoz szöveg is kell. Karinthy azonban nem jelentkezett, az előadás küszöbön volt, az összes jegyek elővételben fogytak el és — előjáték nem volt sehol. Nosza lett nagylótás futás a színház körül, tűvé tették az egész várost Karinthyért, hogy írja meg másnapra a szöveget. A kiküldött futárok mind üres kézzel tértek haza s már úgy volt, hogy lemondják az előadást, mikor estefelé váratlanul betoppant a mitsem sejtő szerző. — Egészen elfelejtettem megírni az előjátékot — mondta rémülten Gaál direktornak — egész nap szén és fa után szaladgálok és nem érek rá semmire sem.

A szigorú Gaál nem sokat teketőriázott. Leültette a védtelen házi-szerzőt, becsukatta az ajtókat és addig ki nem eresztette, míg meg nem írta az előjátékot. Másnap reggel azután kiosztották a szerepeket, hamar betanulták és estére oly zugó tapsvihar fogadta, mintha nem egy nap, hanem egy esztendő fáradságos és gondos munkája lett volna.

Az előjáték után a jubiláló darab, a „Holnap reggel” került sorra, azzal a régi kipróbált szereposztással, mely száz előadáson keresztül vitte diadalra a darabot. Felesleges Karinthy irodalmunkban páratlanul álló tragi-komédiáját újból méltatnunk, elég az, ha feljegyezzük, hogy a szereplők, élükön Gellért Lajossal, a Belyárosi Színház művészeivel és a többiek is: Gaál Béla, Z. Körmendy Sári, Darvas Ernő, Magas Béla,

Gaál Béla, a Madách Színház igazgatója

Szentiványi Kálmán, Koór Ida, Kabók Győző és Pethő Pál mind mind megragadó művészi alakításokat nyújtottak az ünnepi előadásra összesereglett közönségnek.

K. Z.

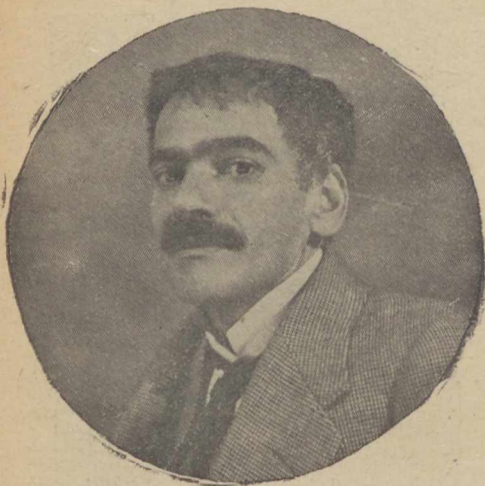
RENDŐRI HIREK

A NEMZETI SZÍNHÁZBAN a Császár és Komédiás előadása alatt botrány tört ki. A botrány okozói a rendőrség elfogta és a VIII. kerületi kapitányságra vitte.

A VIGSZÍNHÁZBAN a Tanitónő előadása közben néhányan botrányt kíséreltek meg. Az odasiető rendőrségnek azonban már nem akadt dolga.

A NAGY ENDRE SZÍNHÁZBAN a Ballassa Bálint történeti jelenet előadásakor rendőri beavatkozásra volt szükség. Az ügyben a végzést a VI. kerületi kapitányság hozta meg.

AZ OPERAHÁZBAN ügyeletes rendőri közegek botrány okozás címén igazoltattak egy fiatalembert a Traviata előadása alatt. Igazolás után szabadon bocsájtották.

Nagy Endre

Papp Rezső felv.

Várnai István és Nagy Endre színháza

A Komédia mult számának Nagy Endre színházáról irt cikkébe hiba csuszott be. Erre vonatkozóan a kitűnő Várnai István a következőket írja nekünk:

Tisztelt Kardos kollégám! A törvény nevében felszólítom Önt, azonnal cáfolja meg a Komédia mult heti számában ellenem emelt azt a vádat, mintha én a Nagy Endre Színházának „kedves direktora” volnék. Ha direktornak nevez, akkor én már kedves se vagyok. Mi jut eszébe, direktornak megtenni? Hát való az ilyen komoly és súlyos hivatal nekem? Én csak olyan mindenesi szolgálatban állok a Télikertben, két gazdám van, Nagy Endre és Halmi Árpád, az igazi direktor. Művészeti, irodalmi, meg általános izé vagyok náluk, mit tudom én micsoda, elég az hozzá, hogy hivatalos titulusom ez: Várnai.

Szereti és köszönti igaz hive

Várnai István

Akik most érkeztek

Uj arrivék panoptikuma

Ha én most itt valamelyik régebben beérkezett színészünkről akarnék holmi intimitásokkal előhozakodni, ez a szedőgyerek is — akit én ebben a pillanatban nyakon hajintok, ha tovább sürgeti a kéziratot — azt mondaná:

— Nekem mondja?

Hát persze. Mi ujat mondhatnék azokról, akikről Budapest közönsége mindent tud, amit tudni illik, sőt azt is, ami nem illik tudni.

Azt hiszem, sokkal hálásabb feladatra vállalkozom, ha azokat hozom terítékre, akik most sorakoztak fel a régi arrivék mellé, akik most teszik az első sikeres lépéseket a népszerűség felé.

Vegyük csak szépen sorra őket.

Matány Antal.

A szögediek nem csekély bubánatára a szegedi színházból szerződött a Belvárosi színházhoz, ahol már alig néhány hetes működése alatt is jó mélyen befészkelte magát a közönség szeretetébe. Nem fiatal, de nem is tulságosan öreg ember. A hetvenen még innen van, de a harminc esztendő még nem haladta meg, a külseje után ítélve azonban nem látszik többnek husznál.

Valamikor Galettával együtt, akinek régi kenyeres pajtása, a tájszínészet változatos izü kenyerét ette, de rövid vándorlás után, 1914-ben a szegedi színházhoz került. Attól a naptól kezdve, amelyen bemutatkozott, a szegedi közönség becézett kedvence lett. Amerre járt, utját mindenütt összetört női szívek jelezték. Ő volt a szegedi Casanova. Hihetetlen népszerűségének jellemzésül elég, ha annyit mondok, hogy Szegeden minden harmadik újszülött fiugyermeget Tóninak kereszteltek.

A kis Matány a szinpadon izmos tehetségű, izig-vérig való művész, az életben kedves, lebilincselő modoru, briliáns kedélyű bohém.

Szegeden egyszer nagyszámu tisztelői két darab vadonat új, ropogós, kivasalt ezressel lepték meg a nevenapjára. Nagyon meg volt halva a fiu és nagy meghatottságában az egyik ezrest még aznap éjjel elkártyázta. A másikat azonban megbecsülte. Elvitte az üvegeshez, szépen berámáztatta és felakasztotta az ágya fölé.

Öt napig lógott a berámázott ezres a falon. Matány már nem is becsülte többre, mint a trónörökös pár ugyanott lógó olajnyomatu portréját.

A hatodik nap reggelén beállított a szobába Julis néni, a Matány szobaasszonya.

— Ugyan bizony, ifijur, meddig kísérti még az Istent? — mondta siránkozó hangon.

— Már hogy én-e, Julis néni? — kérdezte a kis Matány csodálkozva.

— Épen hogy maga. Avval az ezrössel ni, ott a falon. Mióta ott lóg, azóta sé éjjelöm, sé nappalom. Ki sé meröm tönni a lábomat a házbul; folyton ezt a nagy pénzt őrzöm. Vögye lé, a jóisten álgya mög, vögye lé — tette hozzá könyörögve.

A vajszivű Matány kivette a nagy bankót a keretből, elment vele a kávéházba és feltette — a makk tizesre. El is vesztette rajta szerencsésen. Erre fogta a makk tizest és berámázta az ezres helyére.

— Egész mindegy — mondta, mikor a keretet visszaakasztotta a falra. — Ez is szép.

Egyelőre elég lesz ennyi. A színház krónikásainak ugyanis sok írni-valójuk lesz még a kis Matányról.

Vészi Ferenc.

— Jó reggelt Duma, már megint szalad? . . .

— Nagy baj van, kedves főszerkesztő ur, Királyéknál már megint loptak. A multkor a kedves Ernő nadrágját lopták el, most meg hozzá lopták a kabátját. Rrrémes. Szegény Király, már azon gondolkozik, hogy eladja az összes ruháit és csak a kaliforniai cow-boy ruháját tartja meg. Azt csak nem lopják el Budapesten.

— Jobb hirt Döme, ez nagyon szomorú.

— Hát jó. Mondok én jobbat is. Kerényi Gabi már hetek óta jár egyik trafikból a másikba, hogy lakáshirdetéseket adjon le. Végre most sikerült lakást keritenie, de még milyen gyönyörűt, valóságos tündérpalota. De nem mondom meg, hogy hol, mert az aranyos Gabit valósággal ostromolják szerelmes levelekkel az égő szivü pestiek. Most aztán Vigh Manci és Palásthy Irénen a sor, mert szegények ők is lakás miatt busulnak. Nem tud egy jó tippet, ahol kaphatnának lakást? Különben, ha már lakásügyről beszélünk, azt is elmondhatom, hogy Galetta bejött Budáról Pestre lakni, de csak azért, mert minden pénzét a lassan döcögő omnibuszra költötte.

— Mit tud az olaszokról, akik Feldhez jönnek?

— Eddig csak annyit, hogy nagy-szerű színészek, de ha többet akar

tudni, esténként menjen be a Berger-be, Losonczy karmesterrel együtt ül Romano Stefano, az egyik palermoi színházi lap főmunkatársa, majd mond ő magának valamit erről a drámai társulatról. Egyébként Romano azt üzeni, hogy a Komédia következő számára már írja tudósítását a háboru alatti olasz színházakról.

— Mikor esik át a Tűzpróba a tűzpróbán?

— Tervbe vették, hogy tizenegyedikén tartják meg a főpróbát. A Sasfióknak azonban olyan nagy a sikere, hogy Beöthyék a tervtől elálltak és a dátumot elhalasztották egy-két héttel. A tagok is nagyon örülnek ennek. Törzsnek olyan nagy sikere van, hogy tiz-tizenkétszer hívják a függöny elé. Most pedig, kedves főszerkesztő uram, megyek a vasuthoz. Feld Matyit várom, aki jön Bécsből és megígérte, hogy hoz egy pár víznyomásos driftesz ortét.

Kálmán Ubul

Jól
tudom ám,
hogy e tudomány
Kálmán Imrének
mennyt ére,
mert nem kis haszon
tudni;
hogy lesz a „Zsuzsi kisasszony”-
ból
„Farsang tündére”.

Királysínházban,
mint én,
Őn is tudja szintén,
különb is tény
és nem mese,
hogy a „Királynak”
„Nádor” a
helyettese.

Kertész Dezsőről
és
Kertész Ellárul
ki az,
ki valamit elárul?
Igaz,
a kérdés
tudniillik az
s remélem nem meddő
kép:
ki népszerűbb
e „két”
Kertész,
avagy a Kertész kettő.

Trinhar a Fehér hattyúban.

Johanna és a szép Beline Béla

Akkoriban még nem Vojteké volt a „Fehér Hattyu” vendéglő, hanem a Stancsics Béláé.

Fehér hattyu üldögélt, kék mezőben a címtáblán, amely a bejáró fölött himbálódzott, amikor fújt a szél. Szép hattyu volt. Vásári alkalmakkor meg is csodálta egy fehérvári vendégfogadós: — Ugyan mondja má’ meg kedves Stancsics ur, ki fösztette ezt a szép hattyut? Én is fösztetnék azzal egy ujat, egy épen ilyet, csak hogy nem épen ilyet, hanem egy vörösökröt, mert nekem vörösökröt fogadom van.

Vasárnap volt, gondolom augusztus, épen ebédeltünk, amikor megjött az irnok, nagy ijedve, mert egy kicsit megkésétt.

— Ne tessék haragudni, intéző ur, nagy dolog történt. Színészek érkeztek. Három férfi jött, meg két nő. Az alacsonyabbik nőt Rózának hívják, ezidőszerint az a primadonna, mert fölváltva primadonnáskodnak, mivel az igazgató nem akarja, hogy veszekedés legyen köztük. Még meg se ettük a habkóhot, bejött a gazda, a Gothárdi és azt mondja, hogy az ifju urat keresi valami komédiás.

Hát valóban ott állt a komédiás, le volt borotválva a bajusza is —

kész nevetség volt. Pepita ruhában, világoskék övvel, zöld kalapban, rongyos cipővel, fehér kamásnival.

— Nevem Illosvay György! Én vagyok a sugó és a színlaposztó és én vagyok a Vasgyárosban az inas és a pap és a párbajsegéd. Jegyeket hoztam, kérem alássan. Talán szolgálhatok egy páholyjeggyel.

— Hát aztán mit adnak máma?

— Kornevillei harangok, Vasgyáros, Molnár és gyermeke kerülnek színre instállom, de a végén még egy kis élőkép is lesz, görögützzel.

Elmentünk. Csakugyan ott volt a páholy, három is (egynéhány szék, körülkötözve madzaggal. Beültünk az egyesbe, mert oda szolt a jegy. A kettesbe a jegyzőék meg a doktorék, a hármashba a zsidók ültek.

Csengettek, a függöny felment és megkezdődött a Vasgyáros. Többen voltak a szobában, valami négyen, a szóbeszédből megtudtam, hogy ez itt most estély.

A grófné kocogtatott villájával poharán, amire bejött az inas és hozott pörköltet, galuskával és ugorkasalátával. Az előkelő társaság hamar megette az egész tál pörköltet.

— A szafot ott ne hagyják — kiáltott fel a színpadra Goldschmied, a

tüzoltó-parancsnok. Nem is hagyták, kimártogatták. Dinnyét is ettek, aztán eltolták az asztalt a szoba közepéről és táncoltak, majd pedig leültek társalogni.

Derblay a grófkisasszonynak udvarolt és egyszerre csak megkérte. A grófkisasszony eleinte hallani sem akart a dologról, csak amikor a vasgyáros jól feldicsérte a gyárát, akkor nyújtotta oda a kezét. A vasgyáros megkérte Klára kezét a grófnőtől is. Ez is faksznizott egy kicsit, de aztán beleegyezett. A grófnő csöngetett, az inas belépett.

— Hivja el a papot! — adta ki a parancsot a grófnő.

— No-no, talán várhatnánk, nem olyan sürgős! — tiltakozott a báró. Én is elvenném . . .

— Már késő — mondta a grófkisasszony — szolt volna előbb.

Nem tartott soká, jött a pap, fehér kamásnival és megtörtént az esketés. A pap kapott egy aranyat és egy spriccert, amiért sok szerencsét kívánt a fiatal párnak.

A fiatalok aztán elbucsztak a grófnőtől, mert a négyesfogat várta őket. A vasgyáros kezét nyújtott a

bárónak is, de a báró ellökte magától.

— Ilyen gazemberrel nem fogok kezét — kiáltotta magából kikelve.

Derblay hátratántorodott, aztán erőt vett magán.

— Ezt a sértést csak vér moshatja le — kiabált jobbra-balra.

A grófnő csengetett és bejött az inas.

— Kerítsen két pisztolyt.

— És két párbajsegédet — tette hozzá Derblay.

Az inas távozott és bejött egy urimerber két pisztollyal a hóna alatt.

— Á, a közjegyző ur lesz az egyik segéd? — üdvözölte a belépőt a grófnő. — És a másik segéd?

Az egy másik párbajnál van elfoglalva — jelentette ki a jövevény.

Az urak felállottak, a hölgyek félreálltak.

— Egy-kettő-három! — vezényelt a segéd. A pisztolyok eldőrdültek. Velőtrázó sikoly és azzal a fiatal asszony odabukott az asztal alá.

A Kornevillei Harangokra nem igen emlékszem már. A Molnár és Gyermek meke nagyon ijesztő darab volt. Szellem is volt benne — fehér kamásnival — meg sirhalmok, nem szerettem az ilyesmit én akkoriban. Félttem.

Következett volna az előkép. Ki lépett a fehérkamásnis sugó és azt mondta:

— Nagyérdemű közönség, következik az előképünk, görögtüzzel. De fájdalom, a szabadság istennője Róza kisasszony nem lehet jelen

mert amint az előbb ráhanyatlott a sirhalomra, kiütötte a fogát és vérzik a foga helye.

— Borzasztó! — sopánkodott valahol hátul Kakukberger, a jószívű hentes.

— No, azért marad neki tizennyolc — tette hozzá a sugó.

A szabadság üdvözlése gyönyörű volt. Ott állott egy paraszt ember, meg egy munkás, meg egy jegyző-féle és felfelé néztek. Ugy üdvözöltek a szabadságot. Csak épen a szabadság hiányzott. De egy zászlót tartottak kezükben a népek. Mindahárman fogták. Az volt ráírva: Éljen szeretett képviselőjelöltünk, Meszlényi József.

Egész éjszaka nem tudtam aludni, folyton a szegény Rózán járt az eszem, hogy kitörte a fogát.

Reggel kábultan mentem az iskolába. Nem tudtam felelni. A mester ur megint megvert. Azt mondta, hogy lássák a parasztgyerekek, ő nem tesz kivételt az uri gyerekekkel se.

Délben már megettük a levest... az irnok még nem volt ott. Azt mondták, alighanem még mindig sörözik a színészekkel. Már a marhahúst ettük, sóska volt hozzá. Akkor jött az irnok. Nagyon meg volt ijedve... Későn jött.

Parfum.
Begüm d'Agar:
 AL · INDAI · TAZ · VIRAGY · KERTJÉBŐL ·
 ELEGÁNSÍTÁS ·
 Lengyel György és László ·
 DROGUERIA ·
 BUDAPEST ·
 NAGYMEZŐ · VTLA · 20 ·

Pásztor Árpád, a jeles író, Feledy amerikai színházigazgató Amerikába szerződtette egy darabjának rendezésére.

Paulay Erzsike az Elektra női főszerepét tanulja, amelyet a Nemzeti Színház nem-sokára felújít.

Kerényi Gabi egy filmvállalattal tárgyal, amely több darab főszerepét játszáná el a művésznővel. Ezek a filmek Kerényi Gabi sorozatként jelennek meg.

A Városi Színházban vasárnap d. u. a Háromakislányt játszották. A színészegyesület iskolájának fiatal és tehetséges növendékeit tanította be Stephaniedes karmester az operettre. Mende Klári nevét kell elsősorban megemlítenünk, aki Sáni pikoló szerepében briliáns alakítást nyújtott. Novák Margit Édi, Fejes Teri Hédi szerepében előnyösen feltűntek. Nádas Vilmos is jó volt.

A Színészegyesület színháziskolája nemskára megtartja szokásos vizsgálódását. A növendékeket már tanítják az előadásra. A szereplők közül meg kell említenünk Gárdonyi Vilma nevét (Szilágyi növendék), aki a Nagymamában a Márta szerepét játsza. A Médiben különösen a címszereplő Lovász Terezi alakításától várnak nagy sikert. A vizsgálódáson Novák Margita Masamóban Vilmat, Fejes Teri az Aranyvirágban Miss Ellit, a Tündérlakislányokban Mende Klári Sárkát játsza.

Jótekonycélú hangverseny. A Magyar Gazdasz-szonyok Orsz. Egyesületének jótekonycélú hangversenye volt e hó 7-én a Vigadóban. A hangversenyt a finom értelmezések, szolid művészet, előkelő rendezés jellemezte. Dobrovits Márta táncprodukciói stílusosak voltak felfogásban s kitűnően kidolgozottak technikában. Hick-niki János zongora szólója és kísérete, Palló Imre énekszámai és Herczeg Béla hegedűszáma méltón egészítették ki a hangverseny műsorát.

A filharmonikusok első hangversenye. A jól megszokott filharmonikus hétfők elsejét hallottuk október első hétfőjén, melyet ünnepélyessé emelt a nemzeti gyásznapi emlékére előadott himnusz is. Az est kiemelkedő momentuma a nagyszerű karnagy-szólista, Kerner volt, kit minden egyes „jelenésekor” zajosan ünnepelt a közönség. Főleg a műsor második felét kitöltő Till Eulenspiegel és a varázsos Beethoven hatodik interpretálásakor látuk őt ismét a régi, nagyszerű Kernernek. (Az otricoli Zeus feje jut eszembe minden fenségével, ha dirigál.) A műsor többi számai: Tschaikowsky III. szvitje és Liszt I. (Magasan repül a daru...) a legmelegebb tetszést aratott a filharmonikusok törzsközönsége között.

Ludwig Fulda »Maskarade« című komédiáját szeptember 27-én mutatta be a berlini Trianon-Theater.

Bársony Dóra gyásza. Impozáns részvétellel temették el vasárnap Báder Jakabné, sz. Weiszfeld Szidóniát. A közbeccsülésben állott jószágos lelkű urinő ravatalánál nagy gyászoló közönség jelent meg. Az elhunytban dr. Vázsonyi Vilmos, volt igazságügy-miniszter és Vázsonyi Jenő, volt államvasuti elnökhivatali testvérüket és dr. Báder József ügyvéd, dr. Bársony Lajos operatőr, H. Bársony Dóra, az Operaház tagja és Bársony Margit zongoraművésznő édesanyjukat gyászolják.

FILM

Rovatvezető:
TURCHÁNYI GYULA.

Akik a magyar filmgyártást irányítják

Filmgyárak igazgatói.

A jelentősebb magyar filmgyárak vezetősége a színházi igazgatókkal ellentétben, nagyobbára ismeretlen a közönség előtt. Velük kezdjük meg tehát filmtudósítási sorozatunkat.

Az Astra filmgyár irodái a Rákóczi-ut 51. számú házban vannak. A vezérigazgató Oláh Gyárfás Mihály jelenleg Berlinben van, filmgyára részére nyersanyagot szerez be. A gyár ügyeit addig Gyárfás Dezső ügyvezető igazgató intézi. Oláh Gyárfás ismert nagyvállalkozó volt, mielőtt négy évvel ezelőtt filmgyárat létesített. Testvérbátyja, Gyárfás Dezső pedig középiskolai tanár. A filmgyári részvénytársulat, Oláh Gyárfás vezérigazgató különösen a kereskedelmi ügyleteket intézi, az ügyvezető igazgató pedig a gyár filmdramaturgiájában is szerepet játszik. Az Astra filmgyár ez idén már nem igen fog dolgozni, jövőre azonban nagyobb apparátussal fog az igazgatóság a munkához látni, a szünet alatt nagyszabású diszletmunkálatok indultak meg már is.

A Korvin filmgyár részvénytársaság igazgatója dr. Molnár Dezső, aki ügyvéd volt és a Korvin filmvállalat jogtanácsosa három éve. Tavaly októberben az akkori igazgatóság felkérte dr. Molnárt, hogy vegye át az ügyek vezetését. Ez év januárjáig ideiglenesen vezette a filmgyár ügyeit, aztán végleges szer-

ződéssel ráruházták az ügyek intézését. A művészeti és kereskedelmi kérdéseket Molnár igazgató és többek között Korda Sándorból és Vajda Lászlóból álló vezérkara közti kölcsönös megbeszélés és megállapodás útján oldják meg. Molnár igazgató célja, hogy a Korvin filmgyár olyan filmeket produkáljon, amelyek a világfilmek versenyében sikeresen megállják a helyüket. Az igazgatóság különben tárgyalásokat folytat egy külföldi filmgyárral, amely a Korvin-filmeket a külföld nagy városaiban fogja előadatni. A Korvin az idén tíz filmet készített, most még öt vagy hat darab készül, amelyek közül a Fehér rózsának költségei félmillió koronára rúgnak.

Az Uher filmgyárnak három igazgatója is van most, hogy idegerdekeltség vette meg a gyárat. A filmgyár ezelőtt idősebb Uher Ödön tulajdona volt, akinek jönevű fotoműterme van Budapesten. Ő a magyar filmgyártás egyik uttörője először filmriportokat készített, amelynek cselekménye van. A vállalat még a kommun előtt tárgyalásokra kezdett a Deutsche Bioscop, amely most átvette az egészet és megbízottjaként Tóth Béla igazgató delegálta a gyári vezetőségbe. Tóth Béla négy éve Németország nagyobb filmgyáraiban volt alkalmazásban majd Pesten a magyar és néme

filmgyár tranzakciójának megindulásakor az Uher filmgyárhoz került. A másik igazgató ifjabb Uher Ödön, aki az artistikai ügyeket vezeti. Dr. Szüts Ernő direktor a kereskedelmi ügyeket bonyolítja le. Dr. Szüts ezelőtt mozgószínház-tulajdonos volt, az ő ötlete és tulajdona a Jókai regények megfilmesítése.

A Star-filmgyár vezérigazgatója Geiger Richárd. Kereskedelmi vállalkozó volt s aztán részvénytársaságot alakított a filmgyár megvalósítására. Igen sok filmet készített, gyönyörű és modern műtermet építtetett a Hűvösvölgyben, mindent megtesz, hogy gyárát versenyképesse tegye a külföldiekkel.

A legismertebb filmgyári vezérigazgató Ungerleider Móric. Ő az

első magyar filmvállalkozó. Tizenhét évvel ezelőtt kezdte, folyton fejlődött a vállalkozási kedve, tizenkét évvel ezelőtt pedig az Erzsébet-téren a híres Mertens fényképészeti műteremben már filmfelvételeket is készített. Két éve megalapította a Projectograph részvénytársaság keretében a Phönix filmgyárat, amely tavaly filmjeivel első helyet küzdött ki magának a magyar gyárak között. A kommunizmus szíjjelrombolta a Phönixet, ezidén nem is igen dolgoztak s csak jövőre látnak újra munkához.

Nevesebb igazgatók még Roboz Imre, Lenkffy Ica férje, aki most Bécsben van és Lázár Lajos, a Lux filmgyár igazgatója.

Felvétel közben

vonásos filmdrámának, amit ifj. Uher Ödön rendezett. A darab nevezetessége, hogy negyvenkét nagyobb epizódszerep dominálja a filmet. A szereplők közül Balassa Jenőt, Fenyő Emilt, Dénes Oszkárt, Bárdi Ödönt és Dallos Olgát említhetjük fel. A filmben attrakció számba megy egy szenzációs trükk felvétel, amely az egyik főszereplőnek hat emelet magasságból való halálugrását mutatja be.

Az Astra filmgyárnál múlt héten volt házi bemutatója a *Marion Delorme* című filmdrámájának, amely Hugo Viktor regénye nyomán készült filmre. A darab főszerepeit Carmen Cartellieri, Dietrich Antal, Biró Béla, Dezsőffy László és Györköny Iván játsszák. A filmet a külföldre visszatért Hintner Cornélius rendezte. A felvételeket Altmayer István operatőr készítette.

Ugyancsak házi bemutatója volt az Uher filmgyárban az *Éj és virradat* című négyfel-

Orient néven új magyar filmvállalkozás indult a fővárosban. A filmvállalat első filmje el is készült már, címe *A csempészkirály*. Szcenáriumát Pakots József írta, a filmet Lajthay Károly rendezte. A főszerepeket Bajor Gizi, Petheő Attila, Szokolay Olli, Fehér Gyula és Lubinszky Tibor játsszák.

A Csárdáskirálynőt Bécsben filmre dolgozták fel az *Oesterreichische Kinoindustrie* vállalatnál. A film főszerepét Ida Russka játssza.

Varieté

BEKÖSZÖNTŐ

A Komédia új rovata

Az újságírás nivójának emelkedése vagy süllyedése mindig attól függött, mennyire intenzív az a viszony, amely az újságot a közönséghez fűzi, mennyire tudnak egymásra hatni az újság és a publikum, mily nagy a közönség befolyása az újságokra és viszont. Ez a kölcsönös hatás sohasem volt jelentékenyebb, mint a mai időben.

Régi igazság, hogy a nagy barátságokat apró ajándékok tartják fenn. Pillantsunk kissé vissza a múltba. Milyen gyermekesek voltak azok a kedveskedések, melyekkel az újságok szolgáltak olvasóiknak? Az újságírás izmosodásának első szaka az volt, amikor pompás színekben ragyogó műmellékletekkel, aranyozott képrámákkal és egyéb ilyesmivel kedveskedtek az előfizetőknek. Következett a második időszak, amikor kalendáriumokkal, diszkötésű remekművekkel igyekeztek az előfizetők táborát megnövelni. Ilyenformán tényleg hatalmasan megnövekedett az újságolvasók táborára és az idők folyamán meglehetősen bizalmas viszony keletkezett a lapok és az olvasóik között. Az újságírók utánajártak, vajjon kihúzták-e az előfizetők sorsjegyeit, elvégezték az olvasók komissióit s ha valamely kényes kérdéssel fordult egyik-másik előfizető a szerkesztőséghez, a „Szerkesztői üzene-

tek” agilis rovatvezetője sohasem késett az önzetlen válasszal.

Ezek után már csak természetes, hogy a Komédia sem maradhat el a többi újság mögött. Mi — sajnos — nem ajándékozhatunk olvasóinknak aranyozott képrámákat a beleillő képpel, sem pedig diszkötésű remekműveket. Megajándékozunk tehát olvasóinkat ezzel az új rovattal, amelyben hétről-hétre be fogunk számolni a magyar és a nemzetközi varieté-világ minden eseményéről, intimitásáról, amely a közönséget érdekli.

Ez röviden a mi új rovatunknak programja. Hisszük, hogy a Komédia olvasói szívesen és élvezettel fognak elkalandozni velünk az artisták csodálatosan szép, de nem nagyon ismert világában, a varieté-színpadok kulisszái mögött.

Hézagpótló lesz ez az új rovatunk. Szoros kapcsolatot fog teremteni a közönség és a varieté között. A közönség eddig ugyszólván csak a kommunikék szűkre szabott keretein belül tudott meg egyet-mást a varieték kulisszatitkaiból. A Komédia új rovata ellenben bőségesen fog a varietékkal foglalkozni.

Olvasóink táborának a mai nehéz világban bizonyára jól fog esni, ha a gondok sötét fátyolát kissé félrevonjuk és vidámabb színekben tarkáló képeket vetítünk eléje.

Bélyegző

Bienenstok Vilmos

Budapest, Rákóczi-ut 64. sz.

KLEIN ANTAL

selyem, csipke
szallag áruhá-
zában minden
művésznő elő-
nyös áron vá-
:: sárolhat ::

BUDAPEST

VII., KIRÁLY-UTCA 53. SZ.

Nemzeti Nagy Áruház

Bluz, alj
pongyola
kosztüm

különlegességek

Király-utca 7. szám
(Rombach - utca sarok)

Gellért Zsigmond kávéháza

(ezelőtt Berger)

Budapest, VII., Erzsébet-
körut 58. Király-u. sarok
Változatos meleg vacsora

METROPOLITAN

NYOMDAI MŰINTÉZET

BUDAPEST, VI., KIRÁLY-UTCA 106. SZ.

NYOMTATVÁNYOK
IZLÉSES KIVITELBEN

GRADÓ kávéház

ARÉNA-UT 17.

Esténként TOLL KÁROLY
hirneves cigányprimás teljes
zenekarával hangversenyez.

Sportemberek
találkozó helye.

Külön termek.

Felelős szerkesztő:

KARDOS ISTVÁN.

Szerkesztőség:

VI., Podmaniczky-u. 2. I. em.

Kiadótulajdonos:

KOMÉDIA LAPKIADÓVÁLLALAT

Segédszerkesztők:

BALOG SÁNDOR és SEBŐK SÁNDOR

Kiadóhivatal:

VI., Vasvári Pál-utca 9. Telefon 169-76.

Előfizetési ár:

Egy negyedévre — — — — — 36.— K
Egy félévre — — — — — 72.— K

Metropolitan nyomdai műintézet és kiadóvállalat, Király-utca 106. szám. Telefon 143-62.

KIRÁLY ERNŐ
A farsang tündére: Rónay Viktor festő

Angelo felv.

Komédia

BALOGH BÖSKE, a Revü Színház tagja

Papp Rezső felv.